

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Beseda

„vom fremden Tropfen“.

K razstavi „Kärntner Geistesleben“. — Naša koroška v svojem kulturnem udejstvovanju.

V Celovcu se je pred tednom dni zaključila razstava, ki nosi naslov „Kärntner Geistesleben“ in katero je priredil deželni arhiv skupno z študijsko biblioteko v Celovcu in koroškim zgodovinskim društvom. Razstava je stala v znamenju praznovanja desetletnice glasovanja, pokrovitelj ji je bil deželni glavar dr. Lemisch. V svojem otvoritvenem govoru je deželni glavar med drugimi opozoril zbrane celovške „kapacitete“, naj bi v vsem delu okoli desetletnice glasovanja končno vendarle skušali izluščiti iz vseh tendencioznih in osebnih del ter poročil zdravo in resnično jedro; to šele bo imelo pravico trajne vrednosti. Značilne so te njegove besede k razstavi in hočejo biti tudi nam pravične; dvomimo pa, da si je dal naš deželni glavar pred ali po otvoritvi podati resnično pojasnilo k razstavi sami, kajti, da bi bil vedel natančneje o njej, bi je v smislu svoje misli niti ne bil smel otvoriti. Razstava je izrazito enostranska in povrh celo iz vidika enostranosti docela pomanjkljiva.

Razstava je imela dva dela; a samo prvi del je hotel odgovorjati naslovu. Namen razstavi podčrtava še dr. Wutte v celovškem nemškem listu, ko išče oprostitev za pomanjkljivost: So kann die Ausstellung nur Proben bieten. Schon diese wenigen Proben zeigen die Regsamkeit und die innige Verbundenheit des Kärntner Geisteslebens mit dem des übrigen Deutschland. Vodja študijske biblioteke dr. Pirker pristavlja tej misli še sledeče: Das ist der tiefere Sinn der Ausstellung, die gewaltige Macht des deutschen Geisteslebens in Kärnten zu verkünden, das seit Jahrhunderten so stark durch dieses Land strömt, dass es den fremden Tropfen verträgt ohne Schaden zu nehmen. Tako pride gledalcu te razstave, ki je le nekoliko poučen o zgodovini duševnega življenja Koroške, misel, da so se ti gospodje izprva ustvarili namen razstavi in na ljubo temu namenu prikrojili vse te razstavljene predmete v svojem smislu in po svoji volji. Še jasnejši ti postane ta misel, da hodiš od omare do omare, kjer so predmeti razstavljani, občuduješ to in ono in vidiš v njih dobršen del nemške koroške kulturne zgodovine, dela in slike nemških pisateljev in znanstvenikov; le pri pazljivem gledanju opaziš borih troje del v domačem slovenskem jeziku. Borih troje del iz tisočletnega duševnega življenja in delovanja slovenske Koroške razstavljenih!

Da gleda razstavo nepoučeni, bo tako seveda razumel nemško pravičnost napram nam in bo razumel misel nemškomišlečega „vindišarstva“, ki še ni ustvarilo ničesar samostojnega. Bodisi sedaj, da so prireditelji razstavo nasilno prikrojili svoji misli, bodisi, da so sami delali iz nepoznanja in nerazumnosti, na vsak način pomeni razstava „eine kulturelle Vergewaltigung“ našega naroda in na noben način ne zadosti naslovu „Kärntner Geistesleben“, katerega nosi.

Ravno zato prinašamo danes nam samim v zopetni spomin in pa nemškimi prirediteljem v spominsko njihovo knjigo skromen prispevek k razstavi „Kärntner Geistesleben“; in to celo čisto zastoj in brez pokroviteljstva.

Oblaki na evropskem nebu.

Komaj je utihnil grom in blisk zadnje velike evropske nevihte, že so se začeli zopet zbirati na nebu novi oblaki in oblački, ki grozijo, da se združijo v novo in še nevarnejše neurje. Tako je potrebna Evropa miru in zbrano! Velika je gospodarska kriza v vseh državah našega kontinenta, vsako kulturno delo zaostaja, množi se duševni in materialni proletarijat. Na daljnem obzorju napoveduje Amerika gospodarsko vojno Evropi. V evropskih državah pa je začelo vreti iznova in nevarnost obstoja, da se nekdanja opasna igra prične zopet od začetka.

Interesi evropskih velesil, katere je pred vojno najbolje označilo nasprotje trozveze (Avstrije, Nemčije in Bolgarije) z antantnimi državami (Anglijo, Francijo, Italijo itd.) in ki je našlo v svetovni vojni svoj izraz, ti interesi so se začeli po vojni medsebojno križati in so dovedli do novih skupin med državami in novih koncentracij. Posebno dejstvo, da je po vojni nastala cela vrsta novih držav, katerih vsaka ima svoj posebni interes in svoje eksistenčne pogoje, in dejstvo, da se je tudi položaj starih držav po vojni močno izpremenil, je evropski politični položaj napravilo zelo zamotan in nejasen.

V zadnjih mesecih je opaziti v političnem življenju evropskih držav deljenje v očitne tabore. Že svoječasno smo poročali o londonskih pogajanjih zastopnikov Amerike, Anglije, Francije, Italije ter Japonske, da bi dosegli sporazum glede stanja mornaric poedinih sil. Še pred tem zborovanjem pa sta se angleški premier-minister Macdonald in ameriški predsednik Hoover snidla v Washingtonu in uspeh njujnih pogovorov je bil ta, da je Amerika priznala Franciji pariteto, to je, da imata odslej obe državi enako močno vojno mornarico. V londonskih mornariških pogajanjih so se hotele nato zediniti tudi vse evropske države medsebojno v vprašanju vojne mornarice. Uspeh pogajanj pa je bil dejansko negativen, kar je do tedaj tajni dogovor Angleške z Ameriko samo potrdilo.

Današnji politični položaj precej izključuje možnost vsestranskega skupnega delovanja Anglije z Francijo. Že med londonskimi pogajanjimi je bilo močno čuti o nasprotju med Francijo in Italijo. Po londonskem neuspehu pa se je to nasprotje še bolj poostrilo. Pogajanja med obema državama so se sicer obnovila. Francoska vlada je sporočila italijanski, da ne bo začela nobene nove gradnje ladij pred 1. januarjem prihodnjega leta, s čemer je zasigurano isto stanje med obema brodivjema vsaj v času pogajanj. Tudi je Francija pristala na spremembo mej med Tunisom in Tripolisom in na naseljevanje Italijanov v Tunisu. V Libiji bo dobila Italija obširno ozemlje 120.000 kvadr. km. Italija je pri tem želela še kolonialni mandat, v čemer pa je Briand, francoski zunanji minister, zavrnil Italijo na Društvo narodov kot edino pristojno inštanco. Mussolinijeve bojevite besede v Livornu, Florenci in Milanu pa kažejo pravo stopnjo ostrega položaja. Tako stoji na eni strani Francija, moralno podprta po Društvu narodov, materijelno oprta na malo antanto (Čehoslovaško, Jugoslavijo in Rumunijo) ter na Poljsko in njej nasproti pa fašistična Italija, ki računa na podporo angleškega kabineta in računa na dejansko pomoč Ogrske in Albanije. Nad vse zanimivo je tudi dejstvo, da je Italija začela snubiti tudi še sovjete. V svojem odgovoru na Briandovo spomenico o Pan-evropi je po vesteh čehoslovaških listov stavila pogoj, da naj se v panevropsko unijo pozove tudi sovjetsko Rusijo, tako da pride do resnične evropske konfederacije. V zavidljivem

položaju se danes nahaja Nemčija in baš na račun ugodne konjunktore gre marsikateri njen današnji korak. Pred mesecem dni se je sestala v Moskvi komisija nemških in sovjetskih delegatov, ki je govorila o upostavitvi in utrditvi prijateljskih in gospodarskih odnošajev med nemško in sovjetsko vlado. Listi poročajo, da so ti razgovori potekali in končali z ugodnim uspehom in da so bila pogajanja zaključena v duhu pristrčnega prijateljstva med obema državama.

Francoski zunanji minister Briand morda ne bi bil mogel izbrati boljšega trenutka za svoj panevropski memorandum, kajti odgovori posameznih evropskih držav nanj so jasno pokazali dvojno grupacijo držav v dva tabora: Na eni strani države, ki si žele miru in so proti reviziji mirovnih pogodb; njim na čelu stoji Francija. Na drugi strani države, ki so trenutnim svojim položajem niso zadovoljne, ki z Italijo na čelu zahtevajo revizijo državnih meja.

Morda bo našel naš čas prevdarnih politikov, katerih koraki ne bodo veljali trenutku in trenutnemu uspehu marveč utrjevanju splošnega miru in splošnega dobrobita v bodočnosti. Narodi jim bodo ostali hvaležni. Gorje pa onim, ki bodo delali račune, katere naj bi plačali drugi!

POLITIČNI PREGLED

Politične vesti iz naše države. Državni zbor je s 6. julijem zaključil svoje zasedanje. Na zadnji seji se je odobrila „Ehrengabe“ deželi Koroški povodom desetletnice glasovanja v znesku 3 milijonov šilingov. Pri tej točki so govorili med drugimi socialdemokratski poslanec Falle, krščanskosocialec Pavlitsch, zvezni kancler dr. Schober. Radovedni smo še, li bo njihova želja po končnem miru v naši deželi našla odmeva tudi pri naših Nemcih. Samo potem lahko govorijo, da je zvesto obmejno ljudstvo najboljše državna meja. — Državni zbor je nadalje odklonil prispevek na moko in je sprejel predlog, da se poviša davek na pivo in sladkor in sicer z 31. decembrom. Sprejela se je tudi točka, da posebni odbor izdela osnutek za uvedbo državnega monopola na žito in moko. S tem se je zaključilo zasedanje državnega zbora. Prihodnje zasedanje se otvori v jeseni izjemno s 15. septembrom. — Heimwehr namerava doseči pri vladi upeljavo obvezne delovne dolžnosti in tozadevno se je posredovalo pri ministru za trgovino dr. Schusterju, ki je obljubil, da se bo za stvar zanimal. — Posojilo, katerega je Društvo narodov Avstriji dovolilo, bo izplačano v dveh obrokih. Prva tranša ali obrok znaša okoli štiristo milijonov šil., se obrestuje po 7 procentov in bo služila izvedbi investicijskega programa. Kedaj bo likvidirana druga tranša posojila, je še negotovo.

Iz Unije podonavskih agrarnih držav (Jugoslavije, Rumunije in Madžarske) naj se osnuje evropska agrarna antanta. Beograjski poljski poslanik je vložil pri jugoslovanski vladi predlog svoje vlade, naj bi se osnovala nekaka mednarodna gospodarska antanta. V to antanto naj bi vstopile vse države, ki so čisto ali v večini agrarnega značaja. Poljska kot največja agrarna država v srednji Evropi se smatra poklicano, da pozove vse ostale agrarne države k sodelovanju v svrhu obrambo skupnih gospodarskih interesov. Razun na Jugoslavijo se je Poljska obrnila še na Bolgarijo, Estonko, Finsko, Letonsko, Madžarsko, Rumunijo in Čehoslovaško.

Kaj se godi v Nemčiji? Svoječasno je predsednik Hindenburg pisal predsedniku pruske vlade pismo, v katerem odpoveduje svoj poset o priliki slavlja zopetne osvoboditve prusko-

porenjskih mest in sicer z ozirom na to, ker je še vedno prepovedana organizacija srontnih vojakov tSahlhelma. Nato je izjavil pruski notranji minister, da ne bo nastopil proti obnovitvi Stahlhelma, ako bo ta nacionalistična organizacija nastopala v zakonitih mejah. Z ozirom nato se je predsednik Hindenburg vendarle udeležil osvobodilnih slavnosti v Porenju. — Nemški državni zbor je odklonil finančno predlogo o dokladah, ki naj bi služile v svrhe kritja deficita v državnem proračunu in ureditvi državnih financ, ki služijo za podporo brezposelnim. Hindenburg se je nato poslužil na predlog vlade onega ustavnega člana, ki mu v gotovih slučajih dovoljuje izvedbo predlogov tudi proti volji državnega zbora. Tozadevno je nato ukrenil potrebne korake. Dne 18. t. m. je razpustil državni zbor. Nove volitve se vršijo 14. septembra.

Nemčija proti Poljski. V nemški zunanji politiki je opažati tiho protipoljsko ofenzivo, odkar ima na zapadu po izpraznitvi Porenja po Francozih proste roke. Velike nemške prireditve v vzhodni Prusiji o priliki desetletnice v Mazurju so se izvedle v velikem obsegu. Te proslave nas precej spominjajo na našen proslave desetletnice pri nas. Poljska je v odgovor tem manifestacijam priredila velik žalni dan istočasno s proslavo bitke pri Tannenbergu. Listi nadalje poročajo o obisku predsednika Hindenburga v teh severnih nemških krajih. Poljska vlada je skupno z opozicijo na krakovskem kongresu slovesno izjavila, da se bo v vsakem slučaju postavila v bran proti slehernemu poizkusu, da se odvzame Poljski samo ped zemlje.

Kakšne cilje so si stavili ruski komunisti? Na strankinem zborovanju v Moskvi je podal svoje poročilo poleg Stalina tudi predsednik vrhovnega gospodarskega sveta Kujbyšev in sicer o industrijalizaciji Rusije. V industrijska podjetja so sovjeti že vložili 1 milijonov rubljev. Boljševiki trde, da bo v bodoče Rusija prva industrijska država za severno Ameriko. Občuti se pa pri tem naglem pretvarjanju Rusije iz poljedelske v industrijsko državo veliko pomanjkanje inženjerjev in tehnikov. Kujbyšev je dejal, da bi jih kar 435.000 takoj lahko zaposlili. Zato so po vsej državi začeli otvarjati tehnične šole. Pomagali bodo pri tem delu mnogo tudi Nemci, kajti pravkar so se rusko-nemška pogajanja ugodno zaključila.

Amerika Amerikancem. Združene države severne Amerike pripravljajo velikopotezno gospodarsko vojno Evropi. Okoli svoje meje so postavile visoko carinsko obzidje in zaprle evropskemu blagu pot v svojo deželo. Sedaj pa nameravajo poplaviti Evropo in druge dele sveta s svojimi cenenimi izdelki in pridelki. Prodajati jih nameravajo pod lastno ceno, kakor to že prakticirajo boljševiki. Zgubo pri tej prodaji bodo krili ameriški velekapitalisti na prav enostaven način: zvišali bodo cene v notranjosti in prisilili domače prebivalstvo, da kupuje blago po cenah, ki jih bodo določili pod-

jetniki. Cenejšega blaga si prebivalstvo iz tujine ne bo moglo naročiti radi carine. Bogata Amerika hoče torej svojo gospodarsko krizo rešiti na račun obubožane Evrope. So pač mnenja, da le Evropa rabi Ameriko in ne Amerika Evrope. Ta svoj korak pa zagovarjajo z razlogi, da konkurirajo Evropejci z Amerikanci na svetovnem trgu samo, ker plačujejo svojim delavcem doma prav nizke plače. Kaj bo posledica temu gospodarskemu boju, si lahko izmisli vsak sam.

DOMAČE NOVICE

10. oktober letošnjega leta v Celovcu. „Kärntner Ladsmannschaft“ priredi sporazumno z od deželne vlade določenim slavnostnim odborom desetega oktobra velik praznični sprevod po mestu, ki naj sliči zmagoslavnu sprevodu po glasovanju. V sprevodu so zamišljeni trije oddelki: 1. Abwehrkämpfer in Heimatdienst (Heimatbund). 2. Kmetje, lovcji, obrtniki, industrijalci. 3. Ljudstvo v nošah, predočujoč narodne običaje in šege. K temu citiramo še brez drugega komentarja iz „Grenzland“, glasila nemškega šolskega društva „Südmark“ sledeči odstavek: „Ausgabe für Ausgabe strotzt der „Koroški Slovenec“ von spaltenlangen Ausbrüchen ohnmächtiger Wut und persönlicher Verleumdungen gegen die Regierung, wobei zum Anlasse die verschiedenen Abstimmungsfeiern genommen werden.“ Sodbo naj si ustvari pa vsak sam!

Vodja Heimatschutza dr. tSeidle govori o „vindišarjih“ in popravlja svoje tozadevne izjave z značilnimi besedami. V Inomostu je govoril dr. Steidle o priliki nekega zborovanja med drugim tudi o notranjem ministru Šumyju: „Ti ljudje (okoli Landbunda) so šli tako daleč, da so izrabili slučaj, da ima eden njihovih v rokah policijsko ministertvo, in se niso ustrašili, da izrabijo to ministertvo v svoje strankarske namene. (Menil je izgon Pabsta iz Avstrije. Op. ured.) Iz tega se razvidi, kako smrtno sovraštvo da vlada v teh ljudeh in koliko smrtno sovraštvo je gojil „der windische Emporkömmling“ nasproti nemškemu organizatorju (dr. Pabstu, op. ur.). Kakor je bil težak ta njegov udarec, tako škodljiv bo za njegove povzročilce zanaprej, predvsem pa za njegovega neposrednega povzročilca, katerega celotna v njegovem plemenu utemeljena podlost je postala očitna.“ — Ta izjava je seveda trd udarec za vse „vindišarje“ in koroški Heimatschutz je takoj posredoval pri dr. Steidleju, da je taisti te svoje izjave popravil. Dr. tSeidle popravlja: „Samo po sebi je razumljivo, da pri načinu, kako nas notranji minister napada, nisem mogel v svojem govoru njega in njegovih del prezreti. Moje sicer ostre, a upravičene besede pa se nanašajo izključno samo na g. Šumyja in ne na številne člane „Heimatschutza“ vindišarske narodnosti, katerih državi zvesto zadržanje o priliki obrambnih bojev nam je zadosti znano. **Kot voditelj narodnega pokreta**

Ni še imela koroška Slovenija idealnejšega fanta od našega Zdravkota! Ko so se v najtežjih dnevih po plebiscitu mnogi naših najboljših vdajali sili razmer, in obupavali nad našo bodočnostjo, si zopet Ti kot prvi pričel oživljati pusta koroška polja. Povezal si si potno culo in se podal iz Št. Jakoba najprvo v daljni Grebinjski Klošter tolažit in buditi naše najbolj ogrožene brate. Kaj za to, če je nahujšana druhal Tvoj šod razbila in Ti ni privoščila niti borne malice. Naši so videli Tvoje jasno čelo in njim je zadostoval pogum, ki je žarel iz Tvojih sinjih oči. Nato si šel na Dunaj in zanaprej posvetil ves svoj razum, vso moč svojega srca nam, Tvojim koroškim Slovencem. Dokaz temu je Tvoja dizertacija „Slovanske manjšine v Avstriji“, je Tvoje požrtvalno delo med študenti, katere si vodil in organiziral v društvih z velikim ciljem: dati našemu narodu iskrenih svetovalcev, istinitih delavcev za ljudsko dobrobit in rast.

Zdravko! Jutri Te položimo k večnemu počitku! Položimo Te v domačo zemljo, ki nam je draga, ker je naša dojilja, ki nam je sveta, ker počivajo v njej naši pradedje in naše pramatere in mnogi prijatelji ter znanci. Zanaprej bo hranila še Tvoje zlato srce, ki je toliko ljubilo in je bilo ljubljeno, da Ti nisi niti slutiti mogel; ta ljubezen bo izpričana od Tvojih v bodočnosti, katerim bo Tvoja velika vera granitni temelj novi stavbi, bodo Tvoji ideali vse bolj kot doslej zvezda vodnica.

spoštujem in častim vsakega moža, ki svojo narodnost jasno priznava in stopi meni nasproti odkrito kot prijatelj ali sovražnik. Zahrbtne napade na naš pokret, in naj pridejo ti od katerikoli strani že, pa bom zavračal z ostrostjo, ki se mi bo zdela primerna“. Govor dr. Steidleja je obsodila tudi deželna vlada na svoji seji dne 18. t. m. Deželna vlada ta izpad globoko obžaluje, ker ji je mnogo na tem ležeče, da vlada v deželi narodnostni mir.

Za gostilničarje. Trgovinsko in prometno ministertvo je izdalo odredbo glede miru in reda v gostilnah. Po tej odredbi je vsak gostilničar obvezan, da pusti vsakogar v svojih prostorih najmanj toliko časa, ki je potreben, da se človek najé. Upravičeni pa so istotako, da takoj pokažejo vrata vsaki osebi, ki v pijanosti ali vsled splošnega obnašanja moti red in mir v obratu ali vzbuja nevoljo pri drugih gostih. Zabraniti smejo dostop v svoje prostore vsem osebam, ki so bile že večkrat vržene iz gostilne ali ki so znani pijanci ter se more z gotovostjo predvidevati, da bo kvarno vplivala njih prisotnost na druge. Pri izvrševanju tega morejo prositi v slučaju odpora za orožniško pomoč.

Dnevi sodalov Marijaniščnikov. Kongregaciji celovškega Marijanišča priredita kot v minulih letih tudi letos tri dneve za sodale, h katerim vabita vse Marijanišnike kakor tudi prečastito duhovščino in bogoslovce. Vsakokrat bo zvečer ob šestih izvencerkveno zborovanje s petjem, godbo in deklamacijami, naslednje jutro pa je cerkveno zborovanje: sv. maša, priložnost za spoved, sv. obhajilo za vse, nagovor in kongregacijske molitve z blagoslovom. Sodali in kandidati naj prinesejo seboj medalje, znake in kongregacijsko knjižico. Kdor ima knjižico „Fahrende Scholaren“, naj jo vzame s seboj. Dnevi za sodale se vršijo tudi v slučaju slabega vremena in sicer: V konviktu v Št. Pavlu v dnevih od 20. do 21. avgusta in v Trgu (Feldkirchen) v katoliškem društvenem domu 30. in 31. julija. Torej vsakrat v sredo zvečer in v četrtek zjutraj.

Mednarodni akademski misijonski kongres v Ljubljani se vrši v dnevih od 6. do 11. sept. Ta kongres, ki se vrši pod pokroviteljstvom beogradskega papeževega nuncija Pellegri-nettija, obeta postati v resnici mednarodna katoliška manifestacija misijonske misli. Kongres, ki je namenjen akademikom in ostalim izobražencem, hoče najprej reševati praktične misijonske probleme in pa znanstveno poglobiti misijonsko idejo samo. Kot predavatelji bodo nastopili odlični strokovnjaki raznih narodnosti in iz raznih držav (Nemci, Francozi, Hrvati, Italijani, Poljaki itd. nastopi celo nek japonski učenjak). Vsa prispevnina za stanovanje in hrano v kongresnih dneh z vstopnico k vsem misijonskim zborovanjem vred stane 120 Din. Priporočamo udeležbo tega mednarodnega misijonskega akademskega kongresa v Ljubljani vsem, ki imajo zanimanje za misijonsko misel sploh, posebno pa našim kleričnim in lajiškim inteligentom. Priglasnice in podrobni spored se dobijo v karitas-sekretarijatu in v zvezini pisarni v Celovcu.

Kako bodo Kočevci praznovali letos šeststoletnico obstoja svojega jezikovnega otoka? Za to proslavo se vrše velike predpriprave. Za pokrovitelja so si izbrali kraljeviča Andreja. Za slavnostne dneve pričakujejo obilnega poseta iz Nemčije, Avstrije in od drugod. Uvedli bodo slavnost z bakljado in slovesno razsvetljavo mesta v petek dne 1. avgusta. V soboto bodo proti večeru zvonili z vsemi zvonovi in na vseh hribih njihove deželice zažgali kresove. V nedeljo navrh bo slavnostna maša, kateri bo prisostvovala vsa njihova duhovščina; popoldne bo sprevod Kočevarjev v nošah, ki naj predočujejo staro kočevsko življenje v njegovih običajih in navadah. Na trgu se bo uprizorilo starokočevsko ženitovanje. Navrh bo narodni praznik, katerega se bo lahko udeležilo vse ljudstvo. V ponedeljek se nato vrše izleti v kočevsko pokrajino. Kaj zamoremo reči zaenkrat k temu mi? Srečni Kočevci, katerim je mogoče gojiti narodno svojevrstnost in to še celo pod pokroviteljstvom kraljeviča Andreja!

Dobrila vas. (Nekaj misli k pevski slavnosti ozir. desetletnici glasovanja.) Mislimo, da ne bo škodovalo, ako se tu pa tam ob važnejših trenutkih tudi mi kaj oglasimo. Svet se suče in prinese zmirom nekaj novega. No in letos pa obhajamo jako pomemben čas, namreč desetletnico glasovanja. V tem važnem letu

PODLISTEK

Dr. Zdravko Zwitter †

V Celovcu, dne 20. julija 1930.

Zdravko! Nemalekraj si me presenetil v svojem kratkem, a viharjev in burnih dogodkov polnem življenju. Da pa si se preselil že v 28. letu svojega življenja s tega na drugi svet in za vedno poslovil od nas, tudi Tebi, dasi vaju od Tebe presenečenj, ne morem verjeti. In vendar ko Ti pišem te skromne vrste v slovo in v spomin, leži Tvoja mlada in nekoč tako bujna glava na mrtvaškem odru in v enem dnevu izročimo vse, kar je bilo na Tebi minljivega, materi zemlji v naročje.

Ni še imela naša Koroška korajžnejšega fanta od Zwitterjevega Zdravkota! Brez strahu pred ljudmi si že kot gimnazijec moško pred vsakomur izpovedoval svoje prepričanje. Ko Vam je nekoč nemškonacionalni profesor dal šolsko nalogo „Wir haben lang genug geliebt, wir wollen endlich einmal hassen“, si ga poln najvišje modrosti poučil kot oče svojega sina: „Dosti dolgo smo sovražili, učimo se vendar enkrat ljubiti!“ In ko smo drugi v skrbi za naše življenje in lastno dobrobit molčali, si Ti javno in očitno pričeval za resnico. Nič za to, da si dobil v Celovcu v drugič in za zmirom consilium abeundi.

nas obdajajo zelo različni občutki. Prav lepih obljub smo bili deležni v prvem in tudi v desetem letu glasovanja; danes pa lahko rečemo, da se nam od vseh obljub ni izpolnila niti ena. Razni dobri darovalci so obsipali tedaj svoje privrženice z vsem mogočim blagom. In kaj se je kmetu vse obetalo; da bo lahko in drago prodajal svoje pridelke, ker jih ima Avstrija premalo in jih mora iz inozemstva uvažati. In danes, čez deset let, stoji kmet iz cone A kot najsiromašnejši izmed vseh avstrijskih kmetov, kar so nedavno pripoznale vse stranke v koroškem deželnem zboru. Slovence, bodisi zaveden ali nezaveden, je splošno zapostavljen. Podpora iz javnih fondov, h katerim posredno prispeva tudi on, dobi v pretežni večini zgornjekoroški nemški kmet-veleposestnik in pa privandrani rajhovec. Zato ni čuda, da ni za desetletnico med celim našim ljudstvom nikakega zanimanja; tako se ljudstvo splošno ni udeležilo pevske prireditve v Dobrli vasi dne 22. junija. Nemški listi so sicer pisali, da je bilo udeležencev okrog 3000, a zmotili so se ravno za eno celo ničlo. Tudi pričakovanih rajhovec ni bilo. Končno pa je bila priprava sama jako pomanjkljiva.

Bilčovs. (Naši otroci na Dunaju.) Pod tem naslovom beremo v 149. številki „Kärntner Tagblatta“ članek iz Bilčovsa, ki nas je izredno neprijetno presenetil. Dejstvo je, da so bili naši otroci na Dunaju; sedaj pa se namerava od dopisnika v Tagblattu celotni turneji podtakniti povsem napačna misel in na to ne moremo molčati. Neka dunajska dijaška organizacija ima, kakor pravi dotični dopisnik, nad Bilčovsem neke vrste „Patenschaft“. To svojevrstno pokroviteljstvo obstoja v tem, da je ta dijaška organizacija že par let sem o božiču obdarila naše otroke. Slutili smo, da je to nekaka vaba, vendar smo do danes molčali. Tokrat pa dopisnik jasno pove, da je pri celi tej stvari okoli te dijaške organizacije in njenih božičnih darov vmes koroški Heimatbund in sicer je njen največji pomočnik. Tako postane vsakemu jasno, kaj Heimatbund s to svojo akcijo pri nas namerava; ti hočejo s temi darovi pokupiti duše in značaj naših malih in najmlajših. Značilno je, da se je pred odhodom naših otrok na Dunaj — celotno turnejo smo gledali itak precej v strahu — zatrdjevalo, da je ta izlet nekaj čisto nepolitičnega, nobena propaganda za ničesar. Že izprva se nam je zdelo čudno, da so za ta izlet zbrali predvsem otroke naših najzavednejših starišev. Iz dopisa in tudi iz pripovedovanja naših otrok pa jasno izveni, da je imel celotni izlet povsem propagandističen namen. Še bolj pa kaže to dejstvo sodelovanja celovškega Heimatbunda. Naj zaenkrat zadostuje izjava, da zavračamo vsak dar, ki ga nam hoče pokloniti ta organizacija v Celovcu, ker nismo volje služili njenim črnim namenom. V prihodnje pa se bomo vedeli varovati tudi njenih eksponentov! Toliko v vednost javnosti.

Sinča vas. Pri nas se je vršil landbundovski shod, ki se je po poročilih nemških listov tako sijajno obnesel in za katerega se je agitiralo na daleč naokrog. A pozabili so, da ljudstvo ne naseda več lepim govorom in laskavim besedam; dobro vemo, da jim manjka dejanj. Ako bi se landbundovski zastopniki v dejanju tako potili za dobrobit ubogega, trpečega kmeta, kot sta se pri teh govorih potila ta dva, bi že davno lahko navedli tudi uspehov. Vsi so že uvideli v državnem in deželnem zboru, da je treba nujne pomoči kmetu, toliko se govori o premijah, in do danes smo v istem položaju, kot pa nekaj. Minister Šumy je omenil med drugimi trgovinske pogodbe a nobene stvari ni mogel navesti, da se bo dejansko zboljšalo stanje avstrijskega kmeta. Imamo isti utis vedno: kmet naj se zadovolji s puhlimi frazami in naj čaka na boljše čase dotlej, da bo prepozno. Čudno, da se ima kmeta še vedno za tako zabitega. V zborovanju je med debato neki govornik grajal landbundovske zastopnike, češ da nimajo pravega stika z ljudstvom in da ga v važnih zadevah nikdar ne vprašajo za nasvet. Brez posebnega navdušenja se je zaključil ta shod.

Podslnja vas. (Gasthaus zur Heimattreue.) Življenje na naši vasi je še vedno nenavadno nemirno. Po dolgih desetih letih še nismo prišli do zaželjenega miru, katerega bi bila soseščina tako potrebna. In temu gre delna zasluga gostilničarju „Zur Heimattreue“ g. Schnitzerju. Imenovani je iz Štajerskega privandrani Ne-

mec in za tučca je njegovo obnašanje napram domačinom Slovincem nenavadno. Temu v pojasnilo zaenkrat sledeči nedavni slučaj: Pred kratkim se je vršila vaja podslnjske požarne brambe. Imenovani gostilničar je ob tej priliki zagrozil nekemu domačinu, ki je zaposlen v bistriški tovarni, da bo on posredoval pri tovarniškem ravnateljstvu, da se ga takoj odslovi od dela, ker sodeluje pri tej brambi. Mimogrede omenjamo, da je tovarna last Kranjske industrijske družbe. Torej gostilničarju ni po volji, da so domačini Slovenci pri tej požarni brambi, ki je še celo članica Verbanda. To nenavadno grožnjo damo javnosti v vednost!

Železna Kapla. (Kresovanje in drugo.) No, letos smo kresovali tudi mi. Na Tavčmanovem hribu smo nagromadili lesa. Zvečer se nas je zbralo prav lepo število. Ko je zagorel kresni ogenj, se je oglašil prisotni mešani zbor s pesmijo, fantje pa so pričeli streljati s topiči, da je bilo veselje. Č. g. kaplan Boštjančič nam je v izbranih besedah govoril o pomenu kresov in o važnosti, da ohranimo tradicijo naših prednikov tudi mi še v časti. V nedeljo navrh smo imeli društveni setanek pri Kollerju, na katerem nam je govoril zopet naš vrli č. gospod kaplan. Škoda, da moramo čuti, da nas bo ta dobra in za nas vnetja duša morala vsled bolezni zopet zapustiti. (Škoda, da nimamo tudi iz drugih krajev poročil o letošnjem kresovanju. Prav zanimivo bi bilo vedeti, kako so se pokazali fantje drugod v Podjunu. Od Rožanov vemo, da so kresovali na več kot tridesetih krajih in bili pri tem prav dobre volje. Manjka tudi poročilo z Zile. No, morda prihodnjič ali pa k „leti“. Op. ured.)

Hodiše. (Življenje ob jezeru.) Od 6. t. m. naprej vlada na južnem bregu našega jezera prav živahno življenje. Nad 900 socialdemokratske mladine iz Nemčije in Avstrije se je tam utaborilo. Nad taborom vihra rudeča zastava v znamenje, kaj da so. Gotov „Bismark“ se je svoječasno hudoval v „Freie Stimmen“, češ da je domači gospod župnik kriv, da je prišla ta mladina k nam. In vendar bi se dal marsikaj zanimivega povedati, kdo da je dal svet na razpolago, kako se obnašajo pri tem ljudje s sivimi klobuki itd. Zdi se nam, da se za ljubi denar ne skriva samo slovenske krvi, marveč tudi „varstvo domovine“.

Št. Jakob v Rožu. (Boljši časi?) Ob desetem letu se obujajo spomini na lepe obljube leta 1920. Spomnili smo se tu obljube v slovesni seji deželnega zbora z dne 28. IX. 1920, da se bo ravnalo po načelih bratskega sporazuma in pravičnosti in da se bo skrbelo za duševni in gospodarski razvoj slovenskih rojakov enako kot za deželane nemške narodnosti. To je sklenil svoj čas deželni zbor. Če imajo sklepi veljavo, potem se deželnemu zboru oz. deželni vladi nudi sedaj prav lepa prilika. Državni zbor je določil 3.000.000 šilingov za cono A. Po načelu pravičnosti in v skrbi za gospodarski razvoj in za obstoj slovenskih rojakov nujno priporočamo, da se iz tega najprej popravijo krivice, ki so jih pretrpeli in jih še trpijo odstavljene železničarij. Potem se nam morda začne vračati zaupanje v pravičnost Nemcev in se bodo pozabile krivice.

Radiše. (Letina in drugo.) Slaba je letos letina: Sena malo, otave nič, rž še razmeroma dobra, ječmen in pšenica sta trpela pod sušo, oves nekaterim posestnikom spodnjih in zgornjih Rut ne bo dal niti semena. Krompir je droben. V jeseni bo treba prodajati živino in pri tem se bodo okoristili vsi drugi, samo ne kmet. In pri tem bo trpelo naše še dobro razvito mlekarstvo — skoro pri vsaki hiši že najdeš posnemalnik; kot povsod je tudi pri nas mleko glavni naš dohodek. In tako bo treba za poravnava davkov in drugih socialnih bremen zopet sekati v itak že izsekanih gozdovih. Sicer pa se nadejamo, da bo od teh treh milijonov, ki so na razpolago kmetom, glasovalnega ozemlja, vendar le nekaj prišlo kmetu v prid. — Dne 9. julija smo pri nas pokopali Marijo Pistotnik p. d. Lipičinjo. Dobra gospodinja je bila rajna, verna Slovenka. Lepa je bila njena zadnja pot k počitku v zemljo, ki jo je iskreno ljubila. Žal, da ji naši pevci niso mogli izpolniti zadnje njene želje, da bi se poslovili na njenem grobu od nje s pesmijo. Zbolel je namreč prvi tenorist na nevarni bolezni. Vsi mu od srca želimo, da bi prav kmalu zopet okrevail in stopil zopet vesel v krog svojih tovarišev-pevcev.

Blato. (Gospodarsko.) Ker se Rinolani in Repljani v našem listu hvalijo, kako so napredni in kako gospodarijo, naj povemo nekaj tudi

mi. Nismo najzadnji. Nabavili smo si 4 brabantska orala, sejalni stroj ima 5 posestnikov skupaj, moderen okopalnik in čistilnico žita. Vidi se iz tega solidarnost vaščanov. Posameznik bi si teh dragih strojev ne mogel nabaviti, tako pa imamo vsi skupaj od njih korist. Tudi so si v zadnjih letih napravile vse tri blaške vasi nove vodovode, da smo z zdravno pitno vodo preskrbljeni. Tudi z umetnim gnojem poizkušamo. Ko bi letos ne bilo hude suše, bi se dobro obnesel. Eden vaščanov je napravil celo poizkuse z umetnimi gnojili, ki jih vodijo gospodje iz Celovca. Skrbeli smo za mlečnost krav in prodajali smetano in mleko nekemu „Smetanarju“, ki je pobiral isto z avtom, a ko je mesec minil in je bilo treba plačati, ga ni bilo več od nikoder. Nekaterim je dolžan precejšnje vsote. Z zadevo se bavijo oblasti in smo na izid zelo radovedni. Vsekakor pa to ne dela časti Spodnjekoroški mlekarški zadrugi, ki je dotičnika poslala. Žito smo si izboljšali. Sejemo povečini požlahtnjeno koroško rž, ki daje dober pridelek. Je boljša nego melkarca, ki ni navajena naše zime. Manjka pa nam še zavarovanje živine za slučaj nesreč. Noben posestnik ne ve, kdaj ga zadene nesreča. Morda se zgane kmetijska podružnica!

DRUŠTVENI VESTNIK

Naš pozdrav!

Pozdrav je čudovita dobrota. Potolaži mi žalostno dušo. Pomnoži mi srečo. Pomiri me v temni noči.

Odkod ta dobrodelna moč pozdrava?

Ali je ta moč v tem, da čutim, da gre človek mimo človeka, brat sreča sestro, sestra brata. In vendar ne čutim tiste dobrodelne moči pozdrava ob srečanju samem! Vem, da smo vsi ljudje otroci božji, doma v veliki domovini, ki ji pravim zemlja. In vidim to na naši enotni podobi. A te podobe nismo ustvarili mi ljudje, ona je bogodana in narava, pokorna svojemu Stvarniku, jo vedno obnavlja. Ker ta podoba ni od nas samih, nas more srečanje samo pustiti tako hladno. Ker je človeška podoba v nas brez nas, nam morejo ljudje, ki so nam v resnici bratje in sestre v otroštvu božjem, biti tako mrzlo tuji.

Vsa dobrodelna moč pozdrava torej še ni v samem srečanju otrok božjih marveč v zavestnem izrazu otroštva božjega. Pozdrav zavestno izraža mišljenje, ki bi moralo biti v vsakem. Ta človek, ki ga srečam, mi je brat in mi je sestra! Bratstva in sestrstva ni ustvaril človek, ker je sam le otrok. Otroku brate le dobiva. Pozdrav, ta zavestni izraz otroštva božjega, pa je človeška umetnina. Prvi vzklik moža v raju je bil pozdrav sestri in ženi. Iz zavestno ljubečega srca pride pravi pozdrav. Pravi pozdrav torej ni prazna beseda. Ljubeče človeško srce je tisti pesnik, ki pesni naše pozdrave.

Zato raste radost, kadar pozdravljaš ves srečen. Vsak pozdrav ti je nova sreča, ker ti pove, da si zanesel žarek radosti v brata, v sestro na poti. Odtod tolažba, kadar te pozdravljajo otožnega. Srečo ti želijo, sočutje ti izkazujejo, s tabo hočejo miriti tvojo bol bratje in sestre na poti. In tvoje srce se ne more ustavljati toliki ljubezni. Dobro jutro, dober dan, dober večer ti želijo v tvoji žalosti. Ves ginjen odzdravljaj: Bog daj! ... In res pije radost iznova tvoja duša. In odtod tudi bridka bol, kadar te kdo ne pozdravlja več. Kakor, da ne bi hotel biti več tvoj brat, tvoja sestra — zatajil te je!

V mestu je veliko ljudi, ki so si bratje in sestre. A tega se ne zavedajo več — zato se v mestu ne pozdravljajo več. Samo znanci se še pozdravljajo. In kako prazne pozdrave imamo: Klanjam se — kakor, da se drevo v vetru ne klanja. Rokopoljub — kakor, da tega ne zna tudi psiček. Da mi je mesto zoperno in da že prisiljeno živim v njem, je krivo tudi to, da hodimo tod otroci božji eden mimo drugega hladno in brez pozdrava. Kakor, da bi nas bilo sram, kakor, da bi nam bilo žal, da smo bratje in sestre. Prav nič ne privre več iz nas vesela pesem pozdrava.

Zato hodim tako rad na deželo v naše kmetiške vasi. V naše vasi pozdravljat in pozdravov iskat. Tam pozdravljajo vsakega človeka, četudi jim je po obleki tuj. Po človeški postavi jim je brat in to bratstvo veseli priznajo s pozdravom. Da se domačini pozdravljajo, kaj bi to pravil! Da pozdrave še naročajo! Tako se ustvarjajo nevidne vezi ljubezni, dragoce-

nejše od najdražjega svilnega traku, od hiše do hiše, od srca do srca. Naročene pozdrave radi izročajmo! Saj niso prazne besede, zato jih nosimo spoštljivo od otroka božjega do otroka. Sladko, zvesto spominjanje je v njih!

Se eno moramo paziti: da pozdravi ne bodo neresnični! Da naši pozdravi ne bodo laži! Pozdrav sam pravi, da izražaš notranjost, veselje in srečo nad srečanjem brata ali sestre. In če bi bil hinavski? Če bi zlorabljal pozdrav? Če bi v duši proklinjal brata, katerega na zunanji pozdraviš!

In še drugače mora biti pozdrav neresničen! Če pozdravljaš nemški. Naša mladina pozdravlja samo še nemški. Še to živo pesem naših src hoče šola potujčiti. Naše otroke vzgaja za laž. Kako bi nam to ne bilo jasno? Saj vemo, da je pozdrav naša pesem, izraz našega duha. Če pozdravim v tujem jeziku, tajim ta naš duh. Pozdravim nemški in zamorim slovenski pozdrav, zatajim ga, ki poje v moji duši. Z nemškim pozdravom trdim, da nisem Slovenec. Ali to morem, ne da postanem neresničen? Vsi čutimo to neresničnost in boli nas. Greš skozi vas, katero veš našo. Pa te pozdravi vsak otrok nemški. Kakor glasna laž te muči tak pozdrav. Poučimo naše otroke, da bodo resnični v pozdravu! Vsakemu pošteno mislečemu tujcu bo pristen slovenski pozdrav dražji, kot pozdrav, ki laže. Lažniv pozdrav ni noben pozdrav!

Ostanimo pri naših starih, bogatih, nežnih pozdravih. Nima vsak narod tako lepih pozdravov: Dobro jutro, dober dan, dober večer... in v veliki ljubezni vračamo s pobožno željo: Bog daj! Ti pozdravi so molitev. „Bog te sprimi“, govorimo, kadar prožimo roki. „Bog daj srečo“, „Z Bogom“ bodi naš slovenski pozdrav ob slovesu. Kar smo se lepega naučili od naših dedov in babic — in vse lepo imamo od njih — to ohranimo in negujemo tudi pri pozdravljanju.

Naj na naši lepi zemlji zopet zaživi naš domači pozdrav, globoki in zavedni izraz našega otroštva božjega, naše bratske ljubezni! Naj bo pozdrav brez hinavščine, brez laži, stari podjedovani, ki je kakor molitev. Naš pozdrav bodi zopet to, kar mora biti po mojem namenu in imenu: pozdravljati mora naše duše, v veselju jih pozdravljati, da ostanejo zdrave, v žalosti jih pozdravljati, da bodo ozdravele!

Ali smo se razumeli? Ko bom zopet potoval po naših dolinah, našel bom odgovor v pozdravih!

Dr. Zdravko Zwitter †. „Slovenski krožek na Dunaju“ naznanja članom in prijateljem društva, da je izdihnil svojo mlado dušo naš soustanovitelj in zvest član dr. Zdravko Zwitter na očetovem domu v Št. Jakobu v Rožni dolini na Koroškem. On je bil tisti, ki je s prvim in še poslujočim predsednikom ustanovil naše prepotrebno društvo na Dunaju. On je bil na vsakem našem sestanku, na vsaki veselici, na vsakem izletu, in dasi ni bil pevec, je bil pri vsaki pevski vaji ter se veselil napredku naših vrlih pevki in pevcev. In ko je dosegel čast doktorja državnih ved, je bil v Krožku njemu na čast vesel večer. Najlepših nad se je vrnil v svojo ljubljeno domačijo, da tam nadaljuje in vspešno razvije svoje delovanje. Ali komaj je minulo pol leta, pa nam ga je iztrgala neusmiljena smrt. Ob tej sveži gomili, v kateri so zakopane mnoge nade, žaluje Krožek, žaluje posebno njega koroški člani in vrle članice, ki mu iz dna duše kličejo: Spavaj mirno v zemlji domači, ki si jo ljubil z zadnjim vtropom plemenitega srca. Čast spominu dr. Zdravka Zwitterja! Predsednik.

Društvene prireditve. Skioptično predavanje č. župnika Ruprechta o sv. deželi se preloži v Podljudelju za štirinajst dni in sicer na nedeljo dne 3. avgusta. Pričetek je točno ob pol štirih.

GOSPODARSKI VESTNIK

Oddaja semenskih mešanic. Deželni kulturni svet oddaja potom kmetijskih podružnic mešanico raznih semen za jesensko setev v svrhu, da se dopolnijo premajhne zaloge krme, ki je bo letos vsled suše dosti premalo. Mešanice se dobijo za polovično ceno in so že pripravljene za setev. En posestnik more dobiti največ 500 kg mešanice. Za to seme se je treba pobrigati takoj, ker se bo oddajalo samo tako dolgo, dokler se ne izčrpa zvezna podpora.

Tržne cene. Celovec: pšenica 32—34, rž 22—24, ječmen 26—28, oves 21—23, ajda 28 do 30, kuruza 22—23, zelen fižol 50—70, letošnji krompir 40—50 g; grah 1,40, leča 1,60 S; sladko seno 12—14, kisló 8, slama 6—8 g; kapus 0,80—1, goveja mast 6, sirovo maslo 5—6, prekajena slanina 4,50, sirova slanina 2,80, zaseka 3, liter sladke smetane 2,40—4 S; mleko 42—46 g, jajce 14—15 g; trda drva, 30 cm dolga, meter 6,50, mehka 4,50 S. Živina: plemenske krave 1,20—1,50, krave za klanje 0,80—1, pitani prašiči 2—2,60, plemenski prašiči 3—3,40 S za kg žive teže. — Velikovec: jajce 12—14 g, sirovo maslo 4,40—5,60 S, pšenica 30, rž 21, ajda 27 g kg.

RAZNE VESTI

Statistika obsodb.

Justično ministrstvo je izdalo statistiko o delovanju sodišč, iz katere se dajo posneti zanimive številke o obsojenih zločincih. Iz teh števil povzemamo: Število obsodb ostaja precej isto skozi deset let: L. 1919 jih je bilo 104.000 in toliko l. 1927, vmes se je l. 1920 ta številka dvignila na 122.000. Število zločinov pa je od l. 1919 do 1927 rastlo in padalo: 20.000, 30, 31, 29, 22, 19, 18, 19, 13.000. Tako je padalo tudi število pregreškov: 14.000, 23, 31, 22, 12, 10, 13, 14, 10.000 l. 1927. Število prestopkov pa je samo rastlo: 82.000, 89, 70, 78, 89, 87, 85, 91, 89.000. Dvignilo se je torej v dobi desetih let za 7000 slučajev, tako da ta številka izenači, v kolikor ste se znižali številki zločinov in pregreškov. Zelo je razveseljivo, da se je od 20.000 na 13.000 slučajev znižalo število zločinov. Morebiti je to zasluga naše državne policije po velikih mestih in zasluga orožnikov na deželi. Ljudje so zopet varni, varno je življenje in premoženje.

Med 13.000 zločini l. 1927 je bilo 6800 tatvin, 1348 goljufij in 1118 slučajev nenravnosti. Med pregreški je največ slučajev kaznive krive, slabega knjigovodstva in goljufij pri poravnava. Med prestopki je največ slučajev telesnega poškodovanja, in sicer 17.000, prestopkov zoper varnost življenja 15.000, tatvin 10.000, potem so tu všteti tudi zločini mladostnih ljudi, ki se kaznujejo kakor prestopki. Zanimivo je vedeti, kako se lopovi delijo po deželah: največ pregreškov zoper uradne osebe je na Tirolskem, največ pretepev na Štajerskem, najmanj na Dunaju; tako je baje največ tatvin na Tirolskem, najmanj na Dunaju! poneverjenja pa je na Dunaju največ, na Gradiščanskem najmanj. Tirolci se opravičujejo s tem, da so njihovi orožniki najboljši in da ti polove vse, ko se drugod varnostni organi toliko ne potrudijo. Večidel so obsojenci-moški, kar ni ravno v čast moškemu spolu. Ženska se bolj drže vere in cerkve in morebiti je tudi bolj bojazljiva.

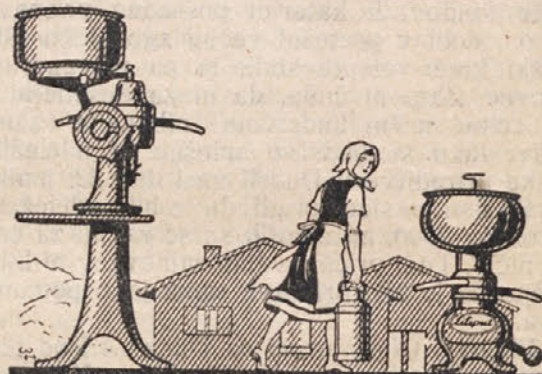
Izmed 13.700 zločincev je bilo samo 2184 žensk, izmed 1004 slučajev pregreškov jih je ženska učinila le 103, in od 86.000 prestopkov se je od žensk storilo le 15.600. Največ obsojenih žensk je na Gradiščanskem, najmanj na Predarelskem. Mladostnih zločincev je bilo med tatovi 12%, med zlobneži 11%, med prešuštniki pa celo 19%. Od zločincev se jih je 9600 obsodilo v ječo, 4100 v zapor. Pogojna obsodba se naprej češče vporablja. Izmed 4120 obsodb v zapor je bilo 3749 pogojnih. Ječe se je največ prisodilo 1—3 mesece v 3300 slučajih, 3 do 6 mesecev v 2600 slučajih, 6 do 12 mesecev v 1588 slučajih. Na dosmrtno ječe se je štirikrat obsodilo.

Koliko je zlata na svetu? Proti koncu lanskega leta so cenili vse zaloge zlata na svetu na okroglo 8 tisoč milijard šilingov. Polovico vsega zlata ima Amerika. Vendar se je cenilo samo zlato, ki se nahaja v državnih bankah za kritje papirnatih bankovcev. Zlata, ki služi za nakit, in posebno onega, ki leži v zakladnicah indijskih knezov, pa ni mogoče preceniti.

Veseli študent. Počitnice so tu. Vesele za vsakega študenta, tudi za lenega. V mestecu Gmunden je bil tudi tak vesel študent. Napravil je zrelostne izkušnje. In od veselja ni vedel drugega, kot da je šel na glavni mestni trg ter

tam porezal vse električne žarnice in vse žice. Sedaj sedi veseli študent med počitnicami na hladnem.

Kie je največ ženinov? Pred meseci je prišlo par tisoč grških fantov iz Amerike domov po neveste. Kmalu nato se je peljalo dva parnika srečnih nevest v deželo sanj. Nato so se začele tudi druge države brigati za osamela dekleta. Največ ženinov ima po uradnih podatkih Balkan. Rumunija ima nad 100.000 ženinov „iberčnih“; na Bolgarskem jih je okoli 13.000 preveč. Zelo primanjkuje nevest v južni Ameriki. Prav zanimivi bi bili tudi podatki iz naše Koroške, slutimo namreč, da imajo pri nas dekleta večino tudi tozadevno.

DAHLIA-

in Liliput- posnemalniki
posnemajo dobro, tečejo lahko
in so trpežni, so boljše kakovosti,
kakor bi se dalo soditi po njih ceni
in so zaradi tega pri kmetih zelo priljubljeni.

Plačilne olajšave. Prospekte zastoj.

Dahlia-Separator

Gesellschaft m. b. H.
Dunaj, XII. 2.,
Wagenseilgasse 4/48

32

Nadvojvoda v zaporu. Bivši avstrijski nadvojvoda Leopold je zapleten v umazano afero z biserno zavratnico nadvojvodinje Marije Terezije. Doslej so ga newyorške oblasti pustile proti kavciji 7500 dolarjev na svobodi, dokler se ne razpiše glavni obravnava. Pred kratkim pa se je dal Leopold sam zapreti, češ, da hoče s tem pospešiti postopanje. Smrt njegovega brata na Dunaju in ureditev dediščine, kakor tudi gibanje rojalistov, vse te okolnosti zahtevajo, da se takoj vrne v Avstrijo. To nadvojvodovo željo so Amerikanci izpolnili in ga pridržali pod ključem. Neka mlada dama skrbi, da se mu ne skrivi lasu.

Požarna bramba v Vatikanu. Že dolgo čutijo v vatikanski državi potrebo po požarni brambi z moderno opremo. Mala četa gasilcev, ki že obstoja, nikakor ne zadostuje zahtevam. Leta 1904 je prišlo v skladiščih za knjige vatikanske knjižnice do malega požara. Tedaj je moral papež naprositi za mestno rimsko požarno brambo in le s pomočjo te se je posrečilo rešiti velikansko knjižnico neprecenljive vrednosti. Sedaj se bavi vatikanski guverner z mislijo, da bi se vatikanska požarna bramba popolnoma reorganizirala.

Fantje, slabo kaže za nas! V Londonu so nedavno opazovali, katerih umrje več, ali oženjenih moških ali „ledičnih“ samcev. In dognali so, da je pri neoženjenih fantih umrljivost za polovico večja kot pri oženjenih moških. Pri ženskah je ta razlika nekoliko manjša. Splošno se torej lahko trdi, da se bela žena rada izogne omoženim moškim in ženskam in da rajši zbira med neoženjenimi in tu ima predvsem piko na „ledične“ fante.

Listnica uredništva.

Listnica uredništva. J. K. v D. Na Vaše vprašanje, li odgovarja resnici govornica, da bo vlada hranilnici v Dobrli vasi povrnila škodo odvzete Kumrove hube, Vam ne moremo odgovoriti. Če je le še količkaj krščanske pravičnosti v vladi, mora to storiti, ko ima denar na razpolago. Oglasite se še kaj z novicami!